Додаток до „Буковини“.

Ч. 13. Чернівці, дня 25. марта (7. цьвітня) 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю. — Коштує річно 4 корони, а до Америки 2 долярн.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

ПЕРШІ ГОЛОВНІ ЗБОРИ
Філії „Рускої Бесїди“
у Вижници.

Мимо дощу і снїгу, який падав сеї недїлї на переміну; зароїла ся була Вижниця Гірянами й Долянами тай рускою інтелїґенциєю, що зібрали ся тут до спасенного дїла. Перед третою годиною з-полудня падав ще легенький дощик, але за хвилину перестав і він, а засьвітило, загріло весело весняне сонечко. З надією, що оттак то промине й жура та нужда наших Гірян та Долинян з Вижницкого повіту, а засияє їм сонце добра і долї і в їхне віконце, спішили вони до склепу свого рідного купця Москви на раду-пораду. І заповнили Руснаки Вижницкого повіту в лянках і сїраках не тільки обширну салю і склеп, і трету хату, але й з-надвору прислухували ся люди через отворені двері золотим словам, що котили ся, як горох із уст, із грудий, із душі сьвітлих людий про недолю нашого народу, і як їй порадити, помочи. Із усїх сїл цїлого просторого Вижницкого повіту прибули члени трицять і пятьох товариств народних. Читалень і Січий, аби отворити осередок, Філїю „Рускої Бесїди“ у Вижници, товариство, що має дбати о просьвіту і добро руского народу в цїлім повітї, як се урадили були на сам новий рік. А за тих 3 місяцї попрацювали щирі приятелї народу, народні учителї рускі, добре, бо коли на новий рік ще було не одно село без нїякого товариства народного, то тепер вже нема нї одного села, де би не було Читальнї, чи Січи, а надто є вже й споре число Кас. Отся радістна вістка загріла всїх присутних ще більше до доброго дїла й вони взяли ся далї до працї.

Зібраних повитав сердешним словом о. Маланчук із Лукавця, і сего разу один-одинокий панотець на увесь Вижницкий повіт, що явив ся на зборах народних. На єго раду вибрано провідником зборів голову головного видїлу „Рускої Бесїди“, інспектора Омеляна Поповича, що прибув як відпоручник матїрного товариства з Черновець. Він вияснив зборам цїль Філїї „Рускої Бесїди“, яку закладають, що має дбати за просьвіту і добробит руского народу в цїлім Вижницкім повітї. А старати ся буде о се такими способами: Воно буде

а) в справах просьвітно-економічних уряджувати наради і публичні відчити;

б) уряджувати господарско - промислові і етноґрафічні вистави;

в) засновувати читальнї „Рускої Бесїди“ в повітї і вести над ними нагляд, висилаючи до поодиноких читалень в повітї... своїх делеґатів;

г) дотично просьвітно економічних справ надсилати Головному Видїлови „Рускої Бесїди“ внесеня, котрі Головний Видїл має взяти під обради;

ґ) закладати спілки рільничо-господарскі і промислові, крамницї, шпихлїрі, каси ощадности і каси пожичкові, як також школи господарскі і промислові;

д) закладати книгозбори і музеї, як також збирати і видавати всякі материяли до пізнаня нашого народа;

е) видавати книжки і часописи;

є) поучувати нарід устно о всяких справах, що тичать ся просьвіти і добробиту;

ж) уряджувати музикально-деклляматорскі вечери, плекати музику і спів;

з) запомагати материяльно заслужених лїтератів, народних учителїв і школярів стипендиями, преміями і иньшими способами.
и) спрошувати руских учених на наради в ріжних галузях науки;
й) заохочувати всї верстви руского народа до просьвіти і науки; розбуджувати замилованє до ощадности і працї, та взагалї дбати про все те, що може причинити ся до піднесеня просьвіти і добробиту руского народа.

По сїм провідник зборів подав до відомости, що до Філїї „Руской Бесїди" у Вижници пристали доси отсї товариства з річною вкладкою 4 корон, а то: Читальнї: в Бергометї, Бергометї-Підкраю, Виженцї, Дихтинцях, Довгополи, Іспасї, Іспасї-Дібрової, Конятинї, Кисилицях, Лукавци, Лукавци-Майданї, Милїеві, Мігові, Мігові (Горішнім Кутї), Медзї, Плосцї, Розтоках, Рівнї, Серґіях, Усте-Путилові, Чорногузах і Шипотї, а Сїчи: в Бергометї, Виженцї, Довгополи, Дихтинцях, Кисилицях, Мариничах, Плосцї, Розтоках, Стебнях, Сторонци, Тораках, Усте-Путилові і Яблоници; разом 22 Читальнї і 13 Сїчий.

По сїм вписало ся до „Руской Бесїди" рівно 50 членів, а то з інтелїґенциї (з вкладкою 2 корон на рік): о. Стефан Маланчук із Лукавця, інспектор Гриць Никорович із Вижницї, Танасїй Федорович, адюнкт суду з Путилова, надуч. Василь Завадюк із Милїева, надуч. Корнило Данилюк із Бергомету, уч. Касиян Альбота із Рівної, уч. Корнило Янович із Мігови, надуч. Теофіль Гнїдий із Усте-Путилова, уч. Теоф. Роговский із Іспаса, даскал Адам Косташук із Мариничів, надуч. Михайло Данчул із Мігови, уч. Володимир Савкевич із Бергомету, надуч. Юрій Гордийчук із Виженки, уч. Петро Проданик із Розтік, надуч. Стефан Зота із Розтік, уч. Сидір Годованьский із Лукавця, уч. Михайло Дашкевич із Шипота, надуч. Осип Лучиньский із Чорногузів, уч. Танасїй Дольницкий із Чорногузів, надуч. Іван Брага із Багни, уч. Антін Мандрик із Довгополя, уч. Гриць Танасїйчук із Виженки, уч. Юрій Гнїдий із Лукавця, о. Іван Березовский із Вижницї, панї Анна Брага із Плоскої, уч. Мільтияд Брага із Плоскої і уч. Юлїян Ґулїн з Милїева, разом 27 осіб. Відтак із вкладкою 1 корони на рік селяне: ґаздиня Палагна Кочерган із Мариничів і ґазди: Юрко Матейчук із Рівної, Іван Шпитко з Іспаса-Діброви, Петро Фрай з Усте-Путилова, Николай Корпан з Бергомету-Підкраю, Юрій Шутак із Мігови, Михайло Гавалишка з Бергомету-Підкраю, Осип Ґадзиньский купець із Мігови, Максим Чурюк з Плоскої, Тодосїй Шутак з Мігови, Іван Павлюк Василїв з Виженки, Михайло Матейчук із Рівної, Гаврило Чевюк із Шпитків, Митро Бойчук із Серґіїв, Стефан Гавалишка із Бергомету-Підкраю,

ГЕРБАТА.

Жив собі в однім селї чоловік, Семеном його звали. Під лїсом недалеко кладовища лежав його бурдей. Бідний він був. Хто його знає, чому маєтку не мав. Люди говорили всїляко. Казали, що він був колись маючим ґаздою, але не вмів ґаздувати, як слїд, тому все майно й пійшло, як прийшло. Говорили, що любив дуже гарно вбирати ся, любив собі й випити, та ще до того не нашої таної горілки, але руму та „горбати". — Не так говорив Семен. Прийшов я, каже, з войска. Застав тата на смертнїй постелї. По його смерти став я ґаздою. Та що з того ґаздівства! Про які довги я не знав нїчого: В три роки опісля продав весь мій маєток рустикальний банок на лїцитациї. Купив жид. А я купив у того жида отсей кусник ґрунту, збудував бурдей, в котрім жию до нинї. А хатки таки не доробив ся...

Бідно жили сї люди, Семен і його жінка Настя. Бували днї, що не було й муки на „кулешку".

Нема нїчого над здоровлє. Та ба! Захорував Семен, лежить на постелї, не ворухнесь. Довго хорував він, більш пів року. Надійшло лїто, загріло сонечко і Семенови стало лїпшати. Одного дня зміг він встати. Вийшов на двір і сїв на приспу. Сонечко огріло його і він наче подужав. На другий день вибрав ся в дорогу до Сруля.

— Піду, думає, пожичу собі кілька

Гаврило Іванюк з Бергомету, Андрій Матіос начальник з Розтік, Стефан Бужор і Іля Бужор з Бергомету, Федір Гаврилащук з Усте-Путилова, Іхтемій Чевюк з Усте-Путилова, Сава Трагирюк з Виженки і Андрій Кордяк з Чорногузів; разом 23 особи. Всї отсї члени дістануть даром книжки, які „Руска Бесїда“ видала доси і ще видасть сего року.

Потім ухвалено одноголосно, щоби „Руска Бесїда“ як найскорше отворила для Путилівского судового повіту осібну Філїю „Рускої Бесїди“ в Путилові, тому, що гірским людем до Вижницї далека й тяжка дорога.

По короткій перерві вибрано явним голосованєм однодушно до виділу Філїї Вижницкої слїдуючих членів, що й назначили зпоміж себе: головою о. Стефана Маланчука, заступником голови інсп. Гриця Никоровича, писарем надучителя Юрія Гордийчука, скарбником надучителя Осипа Лучиньского а провірником учителя Касияна Альботу, а заступниками видїлових господарів Івана Шпитка з Іспаса-Діброви і Петра Шандра з Милїєва, що збори приняли гучними окликами: Славно!

Перенявши провід зборів, подякував о. Маланчук за вибір, прирікаючи, що буде враз із видїлом старати ся, аби сповнити сумлїнно і ревно задачу, яку на них вложили збори.

Відтак слїдували вільні внески, до яких богато членів промавляло дуже красно, бо кождий говорив із щирого серця.

Господар Чевюк із Плоскої скаржив ся, що їх Січ і доси не має ще дозволу носити ленти, чому вороги дуже раді, а через що члени знеохочені. Відтак нарікає, що коршми в Плосцї цїлу недїлю отворені, а музики грають в них без перестанку і зваблюють людий до коршми.

Надуч. Данчул радить на се, аби люди не противили ся коршемній музицї, а вона перестане сама грати, як не буде кому гуляти. (Славно!)

Надуч. Лучиньский заохочує людий, щоби мирили ся й гуртували ся в народні товариства: Читальнї, Січи і Каси, бо лиш у згодї сила.

Надуч. Данилюк просить о підмогу для „Народного Дому“, який будують народні товариства в Бергометї.

Інсп. Попович радить на те, щоби наші товариства що року посилали до сойму, скоро зійде ся укладати прелїмінар, просьби о запомоги на Читальнї, а Січи аби просили з кождим новим роком від видїлу краєвого гроший на прибори пожарні.

Уч. Дашкевич описує в ярких словах гірку біду Гуцулів і вносить, щоби Філїя переказала від зборів низенький поклін п. послови Николаєви Васильковп й просила єго, аби лїтом уряджував по

левів, щоб міг купити де-чого в дім, бо прийде ся таки з голоду загинути.

І пійшов він до жида і просить: Пожич, ради Бога, пять риньских! Не маємо муки, нема соли, нема сьвітла. А й я, як видиш ще не здоров, може би купити який лїк. Видиш, менї вже лекшає.

— А коли віддаш? питає жид.

— Чекай, не питай, коли віддам, не пропадуть твої гроші, хоть би я і вмер. Мій бурдей більше варта. Буду платити процент, який сам схочеш, лиш дай, щоб міг купити муки.

— Даш менї шістку на тиждень?

— Дам.

Пожичив жид пять риньских, а Семен вибрав ся другої днини до міста на орудки. Купив муки, соли і ще не-чимало иньшого. Не далека то дорога до міста, а Семенови здає ся, що за сьвітами. Тяжко йшов він до того міста, двома палицями підпирав ся. Розповідає він людям свою недугу і жалують люди Семена. Пийте, казав хтось, гербати з румом, та поможе вам. І соку з цитрини додайте. Купив він і сего. Вже пізним вечером вернув він домів. Накуп свій передав одним чоловіком, бо він не годен був нести тайстр. А той здоров, ледво що по обідї — а він вже й дома.

І оглядає жінка тайстри. Богато накупив чоловік. Зачала виймати, що було в серединї. Є мука і нафта, є сїрники, є й сьвічки. Але соли не купив, забув. І лиха вже жінка, бо не має чим кулешку посолити. А от ще щось в тайстрі, се фляшчина. Втворяє. Ага, се рум. А що се за

всїх селах гуцульских віча, щоби Гуцули могли виповісти всю свою гірку недолю. (Принято гучними оплесками).

Госп. Шандро каже на то, що одна надїя держить чоловіка, але що тому з того, що надіяв ся доброї гостини у щирого приятеля, але як прийшов до єго хати, не запукав у заперті двері, а ждучи під дверми, замерз; бо приятель не віщун, щоби знати, що хтось там під дверми жде єго помочи. Оттак то й наші посли-приятелї роблять усе, про що дізнають ся, але й вони не віщуни, тому треба слати до них петициї за все, що нас болить. А друге треба стеречи ся підшептів-бріхонь тих ворогів народу, що відказують і вигадують всїляке на наших послів-приятелїв. (Всї кличуть грімко: Славно!) Далї просить бесїдник, аби малі дїти ходили до школи з-полудня, бо їм тяжко зимою йти до школи з-ранку.

Інсп. Попович відповідає, що сего треба домагати ся від ради шкільної, котра з важних причин, як задля далекої і тяжкої дороги і т. п., призволяє на одноразову науку, як сего желає рада громадска або шкільна місцева.

Уч. Савкевич радить закладати крамницї, котрі дають гарні зарібки і збільшають народний маєток.

Госп. Олекса Загул витає красними словами, що нарід гуртує ся в товариства і дякує всїм тим, що дбають про народні товариства, а з осібна й тим, що заложили Вижницку Філїю „Руской Бесїди“; бо лиш просьвіта прожене темноту, а товариства дбають о просьвіту. А просьвіта дає ріжні способи до житя, як се бачимо на Жидах, Поляках і др., що дають своїм дїтем ріжний хлїб у руки. Робім так і ми! Минаймо коршми, як і вони! Дбаймо, як другі, щоби-м мали всюди своїх приятелїв, щоби не було, як сегодни оттут на сих зборах, де є межи нами лише один панотець і один двірник. (Гучні оплески).

Уч. Янович нарікає на тих, що отворяють народні товариства гучно-парадно, а відтак не дбають про них; нам треба тривалої працї а не короткої паради.

Уч. Мандрик вказує влучно на примірні заходи громади Конятин, що стала при виборах громадских до борби з ворогами народу; на Довгополе, де рада громадска ухвалила, аби всї письма від громади були рускі. Відтак нарікає, що суд відкинув Довгопільцям статут каси вже двічи, хоч другі каси мають такий самий статут. Але, кінчить, ми подамо єго ще раз і десять раз, доки не осягнемо свого. І так радить людем, не знеохочувати ся, як добре дїло не удасть ся від разу, а постояти за него витривало аж до скутку. (Славно!)

Госп. Шпитко замічає справедливо, що всему нашому лихови винні ми самі; бо хтож приміром вибирає двірника, як не люди самі. Одна ще є в тім перешкода, а то лихий закон виборчий з ріжними клясами, тому ставить внесок, аби

яблока чи грушки? Кусає, примха знає, що се є, яке-ж бо терпке та квасне. А онтам цукру купив. На віщо того цукру? А тут ще щось є в білому папері, якесь насїнє чи що. Не розберу, що се, каже жінка. Прийде, скаже.

Небаром прийшов Семен, а жінка й питає: Чому не купив соли?

— Забув, жінко, нагадав ся аж за містом.

— Що се за яблока!?

— Се цитрини, жінко. Радили добрі люди купити, казали, що добре від моєї недуги.

— А що в сему папері?

— Гербата, каже чоловік.

— А тобі нащо тої горбати? Я соли не маю, а ти менї горбати?

— Жінко, се лїки... Але жінка й чути не хоче, щоб гербата ся була на що потрібна. Марнотратник, каже. От, що купує. Чому ти соли не купив? І почала плакати жінка. А на другий день пійшла в село, щоб розповісти своє горе всїм кумкам-свашкам. Такі то бувають жінки...

Ледащий каже. Він руму купив, цукру, та якісь цитрини. Я соли не маю, а він, бачите, менї горбати купив!

І жалували свашки Настю і ганили Семена. „Піячина з него. Він руму купує. Як йому доробити ся чогось. В хатї соли не має, а він — горбати! *С. К.*

збори домагали ся санкциї (потверджeня цїсарского) для нових виборчих законів, які ухвалив наш сойм. (Всї притакують гучно).

Госп. Фока Колотило жадає шкільних кас для бідних дїтий, аби могли йти до висших шкіл, а відтак стояли за руским народом, якого не переміряти й кірцями а над котрим панують ті, котрих не стає й на одну мірку. (Славно!)

Даскал Косташук з Мариничів каже, що в Підзаричу є муха подібна лицем до св. Онуфрія, а душею до того, що в болотї сидить. Отта то муха лїтає всюди й відводить людий від народних товариств, від добрих намірів. (Сьміх і оклики: Ганьба єму!) Тому радить, зробити там віче, аби нарід почув раз правду, яку затемнює злий дух. (Гонити від хати! До Москалів!)

Уч. Заяць додає, що мимо того є надія, що і в сїм темнім доси закутку стане небавом Читальня і Сїч.

Уч. Брага каже, що прибув на збори з 5 людьми аж із Плоскої, хоч відти аж 59 кільометрів (Слава!), аби почули чуже і вповіли своє. Найгірше лихо Гуцулів то те, що задовжені; єдиний їх ратунок, то краєвий банок, від якого надїють ся дешевого кредиту, аби визволити ся з лихварских сїтий, в які замотали ся. Далї вповідає, що отворяв там перед роком Читальню з 11 членами а тепер до Сїчи пристало 145 (Славно!), хоч вороги грозять, що Сїчовикам не дадуть бутину (роботи в лїсї). Але на то сказав їм один Сїчовик, що не то що дістануть бутин, але ще й плату, яку схотять. (Славно!)

Госп. Берник Танасій просить, аби Філїя домагала ся руской ґімназиї і окружного суду в Вижници і що тут конче треба адвоката-Русина.

О. Маланчук замічає на то, що посол Николай Василько вніс в радї державній просьбу за ґімназию і за окружний суд у Вижници, а єго треба би попирати петициями, які повинна надрукувати Філїя і розіслати по всїх селах повіту, аби їх підписували й посилали на руки посла.

Інсп. Попович додає: А доки буде ґімназия у Вижници повинні рускі товариства і люди Вижницкого повіту робити складки на бурсу славного на увесь сьвіт Гуцула Юрія Федьковича, яку мають ще сего року будувати в Чернівцях і до якої приймати муть і бідних школярів-Гуцулів за малу плату, на яку могли би скинути ся люди, бо пословиця каже: „Громада по нитцї, а бідному сорочка“. (Славно!).

Уч. Юрій Гнїдий каже, що розумні витиснули Гуцулів із села у верхи. Розумні посилають свої дїти вже на третім роцї до школи. Розумні вчать і дївчат, бо знають, що у розумної мами й дитина розумна. Розумні не пють горівки, бо вона задурює й приводить до гріху, до лиха. Розумні межи собою не процесують ся, а мають свої мирові суди. Тому учім ся й ми розуму, бо право — то брич, яким розумні ріжуть дурних, а дурні себе самих. Наші посли виробили для нас дуже добрі нові закони, учім же ся з них користати, а послам нашим дай Боже за то прожити много лїт! (Славно!)

Ось так то говорили участники зборів та були-б радили ще довше але сонце зайшло вже було за Нїмчич, то-ж треба було розходити ся по халашах.

Голова Філїї прочитав ще привітну телеґраму від п. Бурачиньского, управителя дібр барона Василька і закінчив збори многолїтством на Цїсаря, почім збори відсьпівали гимн цїсарский.

Інсп. Попович подякував в імя Черновецкої „Руской Бесїди“ всїм присутним за так численну і живу участь у сих памятних зборах і пожелав Вижницкій Філїї, як найкрасшого розвою на добро руского народу.

Надуч. Лучиньский і. госп. Шиндро дякували знов інсп. Поповичови і Черновецкій „Рускій Бесїдї“ за труд около заснованя Вижницкої Філїї, від котрої цїлий повіт надїє ся добра для руского народу.

Залунали народний гимн і иньші народні пісни, а сурмач Сїчи з Виженкі затрубів Гуцулам в дорогу, в гори, куди несли добру надію на лїпшу долю. Що дай Боже!

Що нового в сьвіті чувати?

Австрия. У вівторок перед полуднем відбула ся конференция предсїдателїв клюбів, на котрій ухвалено, що засїданя палати послів мають відбувати ся ще до 11. цьвітня, а засїданя комісиї буджетової до 14. цьвітня. Відтак настануть великодні ферий, по котрих палата збере ся знову аж 3. мая. Дня 9. мая не буде засїданя з причини 100-лїтнчх роковин нїмецкого поета Шіллера. Президент мінїстрів др. Ґавч, котрий був на конференциї, предложив, щоби на порядку дневнім сесиї по сьвятах поставити тарифу митову. Більшість проводирів клюбів згодила ся на то, лиш пос. Пацак заявив, що мусить насамперед порадити ся зі своїм клюбом. На послїдних засїданях парламенту обговорювано і рішено закон про районоване бураків, яким звільнено тих, хто управляє бураки, аби він міг їх продавати тільки однїй фабрицї цукру. Дальше приступила палата до обрад над законом який би підвисшив плату за підводи (форшпани), які дають люди війску, бо тепер она дуже мізерна.

Угорщина. Помимо того, що цїсар їздив до Будапешту, аби там зробити з Уграми згоду не може до неї прийти, бо Угри уперли ся конче при окремій командї, а на се цїсар не хоче пристати, бо через то ослаб би лад у війску. Положене на Угорщинї не то не поліпшило ся, але ще й заострює ся. Кошут говорив оногди в партиї независимости о полїтичнім положеню і сказав: Доси була надїя, що король готов виключити з полїтичних жадань кредити войскові в сумі 450 мілїонів і підвисшене континґенту рекрутів. Тепер може бесїдник на основі вістий від ґр. Андрашого сказати, що лиш часть тих 450 мілїонів, що найбільше 80 мілїонів буде вилучена. В виду того управляючий комітет ухвалив, що на тій основі переговори суть неможливі.

Росия. В Росиї дїють ся дивні річи, а все то, що там дїє ся, єсть найлїпшим доказом, що прийшло вже до перелому, котрого нїяка сила не годна сперти; скорше чи пізнїйше мусить в Росиї настати якийсь новий лад. Підчас коли професор московского унїверситету кн. Трубецкой в часописи „Син Атечества“ в статї „Пильні справи“ доказує, що треба конче стреміти до того, щоби всї народи в Росиї одержали такі самі права як і коренні Росияни. Якісь тайні аґенти, очевидно вислані теперішними верховодячими кругами, розкидають сотками тисячів відозви, бунтуючі маси народу против Жидів, Поляків, Вірмен, Ґрузинів, студентів і т. д. Відозву підписує якесь безіменне товариство російских націоналів в містах Києві, Одесї, Николаєві і т. п. Можна собі подумати, що з такого бунтованя зі всїх боків готово ще вийти в Росиї. — Цїкаво, що всемогучий Победоносцев голова св. Синоду подякував вже за свій уряд, на якім гнобив цїлу Росию. До сего прийшло ось так. Все хоче тепер у Росиї поправи. Потреба якоїсь реформи показала ся вже навіть в дотеперішнім устрою православної церкви, а всемогучий доси обер-прокуратор сьв. синода Победоносцев, чоловік сьвітский, перед котрим всї православні владики мусїли покірно клонити голови, стрітив мабуть перший раз з їх сторони рішучий опір. В комітетї мінїстрів мала відбути ся нарада над реформою церковної управи і митрополит Антоній виготовив був відповідний проект. Тому однак спротивив ся Победоносцев і просив царя, щоби сю справу відобрано комітетови мінїстрів, бо она належить виключно лиш до компетенциї синоду. Цар послухав Победносцева і передав справу синодови, а Побідносцев тодї заявив, що всякі реформи зовсім непотрібні. Синод однак не згодив ся на то і ухвалив, що адмінїстрация церковна повинна спочивати в руках одного чоловіка та постановив просити царя о скликане собору в цїли вибору патриярха. Сю постанову треба уважати за великий удар для Победносцева, бо з вибором патриярха скінчить ся его безвзглядне верховодство в православній церкві. Оттим то він і загнївав ся, але відай нїхто не буде его перепрошати.

Із Січового руху.

З Чункова.

Хто хоч раз переходив через Чунків, то міг певно пізнати яке мізерне і нуж-

денне жите провадять там наші селяни. Оминувши вже економічний упадок, вони ще більше підупали духово. Жадної орґанізациї, жадного житя не проявляли вони між собою, а все ходили осібняком і нарікали при тім на свою долю. Тай не дивниця! До орґанїзациї треба людий, а тут не було нїкого. Навіть мала скількість місцевої інтелїґенциї відносила ся до всего житя байдужно, а навіть і ворожо.

Та все-ж таки при таких невідрадних обставинах завитав промінь січової орґанїзациї і до Чункова. Дня 19. лютого с. р. сьвяткувала чунківська молодіж велике сьвято, а то за поводом уч. Юрія Князького, утворювали в себе „Січ“. На самі збори прибула „Січ“ із Василева, а також і сила інтелїґенциї, між ними проф. С. Яричевський, дир. Жуковський з Кіцманя, уч. Никоряк із Клїводина, уч. Кейван із панею, уч. Квасницкий, Евген Томоруґ з Василева, також пані: Жуковска і Дубик. Лиш на жаль не було видко попівского сина уч. Янота!

П. Стефан Томюк отворив збори, привитав всїх прибувших гостий і предложив зборам щоби на січового батька вибрали п. проф. Яричевського, що збори повитали голосними окликами. П. Яричевский обіймив провід зборів, покликав на січову матку п-ню Аспазию Жуковську, і почав відтак пояснювати статути. Хто не знае тих гарних слів, того буйного голосу, звісного батька? Наче струї розбурханої ріки плили вони із грудий батька, а в них тонули молоді серця січовиків, щоб вибухнути знову козацьким завзятем, силою духа, залїзної волї! — Коли він скінчив, то бурі оплескам не було кінця.

Відтак приступлено до вибору старшини, в склад якої увійшли слїдуючі молодцї: Стефан Томюк, кошовий, Іван Запотічний, осаул, Николай Чекалюк, учитель, Іван Бабич, скарбник, Николай Томюк, писар, Михайло Слюсар, 1., Іван Момот, 2., Ґеорґій Крупенний, 3., Николай Бабич, 4. четар і Ґеорґій Запотічний, хорунжий. По виборі старшини слїдувало вручене прапора, а потім поодинокі привіти. Перший забрав слово Юрій Князький, подякував Січовикам, що вони за його порадою пішли вперед і візвав щоби і дальше так поступали, а по нїм вся присутна інтелїґенция виступала і витала горячими словами новозасноване товариство. Коли вже вичерпав ся дневний порядок, січовий батько гарною промовою закінчив збори. По відсьпіваню пісень: Не пора, Ще не вмерла, Який то вітер шумно грае, Там на горі Січ іде і много иньших, розійшлись Січовики домів, піднесені на дусї і скріплені давним козацким завзятем. *Січовик.*

Війна.

Росийска ґазета „Разсвет“, яку видае учитель царя, кн. Ухтомский, обчисляе ось-як страти Росиї за 14 місяців теперішної війни: „За той час у нас убито, ранено і взято в полон: над рікою Ша 45.000 людий, в Портї Артура і при Кінчу 45.000, під Ляояном 25.000, коло Гайконтаю 13 000, пін Вафанку 4.000, в просмиках 2.600, під Тюренченом 2.400, під Семугеном 1.900, під Дашічао 700, при Сіхояні 360, під Гайчен 240, в иньших дрібних битвах на суши і на мори 9.800, коло Сандепу 10.000 людий. До того приходять страти під Мукденом поверх 175.000 людий і недужих, котрих відставлено з армії 94.839 людий. Коли те все разом додати, бачимо, що за 14 місяців війни ми стратили 335.000 людий убитих, ранених і взятих в неволю а около 100.000 людий відпало з армії наслїдком недуг. Обі цифри разом дають 430.000 вояків. То страта в людях. Грішми ми стратили ось-які суми: будова манджурської зелїзницї 253 мілїонів рублїв; охорона лїнії і доповняючі видатки 46 мілїонів рублїв; страти наслїдком боксерского руху 70 міл. рублїв; уладжене міста і пристани Дальний 20 міл. рублїв; уладжене морской плавби для потреб зелїзницї 11 міл. рублїв; вартість Порту-Артура 500 міл. рублїв — разом 900 мілїонів рублїв. Ведене війни: заграничні позички 570 міл. рублїв; страчені гармати (1.480) около 10 міл. рублїв; сконфіскованї пароходи з набором 10 міл. рублїв; вартість знищеної фльоти 160 міл. рублїв — разом 900 мілїонів рублїв. Так отже крім страт в людях, матерьяльні страти доходять до 1 мілїярда 800 мілїонів рублїв.

ВСЯЧИНА.

Нові достойники православноі церкви. Цїсар іменивав дня 27 марта консисторского совітника Мирона Калинескула косисторским архиандритом то є ґенеральним вікарием гр. прав. консисториї в Чернівцях, а катихита 1. ц. к. ґімназиї в Чернівцях Калїстрат Коку і пароха в Брідку о Мелетія Ґалїпа консисторскими совітниками. Ось маємо нових членів консисториї! Через завзятий упір митрополита став ґенеральним вікарям не Русин, але Волох. Значить ся, знов нас глубоко покривежено, знов не дано нам того що нам належить ся. Те добре бодай, що консисторским совітником став завдяки заходом наших послів Всч. о. Мелетій Ґалїп, щирий непохитний Русин, який, як можемо надїятись, стане заступником прав православних Русинів проти румунїзаторских кривдників.

Загальні збори Читальнї „Рускої Бесїди" в Кучурові великім відбудуть ся в недїлю 9. цьвітня с. р. о 2. год. з полудня із отсим порядком дневним: 1) Прочитане протоколу, 2) Справоздане касове, 3) Вибір старшини, 4) Вільні внесеня і запитаня. — *Ананій Карча* голова читальнї.

Загальні збори „Рускої читальнї" для громади Шипинцї, відбудуть ся дня 9. цьвітня 1905. о год. 2. в домі Івана Міхальчука, з отсим порядком дневним: 1. Вибір голови для читальнї і иньші паради. — *Василь Аричук* голова.

Отворене читальнї „Рускої Бесїди" в Мосорівцї відбуде ся в недїлю дня 9. цьвітня с. р. в будинку шкільнім о годинї 2. пополудни з отсим порядком дневним: 1. Повитане гостий, 2. Обяснене статутів, 3. Вибір старшини, 4. Установлене членьских вкладок, 5. Вільні внесеня і запитаня. На отсе наше сьвято запрошуємо доохрестну інтелїґенцию, славні „Січи" і прочих прихильників народної просьвіти. За тимчасову старшину: *о. Глїбка*, гр. прав. парох в Мосорівцї.

Загальні збори читальнї „Рускої Бесїди" в Глїбоцї відбудуть ся дня 16. цьвітня 1905 у власнім домі, з таким порядку дневним: 1) Справоздане касове за р. 1904, 2) Умова „Сїчи" з читальнею, чи буде тов. „Сїч" також істнувати в домі читальнї, 3) Вибір старшини. 4) Вільні внесеня. За старшину *Теодосій Букатар* писар.

Із Кучурова вел. пишуть нам: В нашім селї є селянин Іля Маковійчук, дуже чесний і скромний ґазда. Дїти его як раз вдали ся свому батькови. Василь наймолодший син, ходить до школи сьв. Mapiї і учить ся дуже добре. Дай Боже аби всї так учили ся, то наш нарід не зввавби ся „темний, слїпий". Не було до тепер нї учителя нї учительки котрі би его не любили і не хвалили, а все за его послух і науку. Аж тепер найшов ся якийсь молодяк Бзовий і той переслїдує его, де лиш може за то, що дитина не може по волоске читати і говорити. Бо звідки і від кого міг він научитись, коли і прадїд его не чув нїколи волоского слова. І так вбіг Бзовий дня 17. марта сего р. до кляси і наказав дїтям вибрати замість нїмецких, волоскі книжки. Коли дїти вибрали, сказав він Василеви читати. Сей читав, та не міг добре вимавляти волоскі слова, то сей лупнув дитину 5 рази в лице, кинув до землї раз а по другий раз до стїни, що аж дитинї пооблуплював шкіру з лїктів і став ще копати ногами як навісний! Накопавшись дитину ногами, котра місяцями лежала в шпитали через роматизм поклав ще й клїчати. От таке то дїє ся в нашій школї. Чиж на те ми платимо свою кервавиою на школи, аби недоварені румунїзаторскі загорілцї катували наші дїти. Ми є певні що винні будуть найострійше покарані власі осуджені навіть щирими й чесними Волохами. *П. Н. господар.*

Видав Товариство „РУСКА РАДА". За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.

